

Zemědělci, potravináři i obchodníci společně žádají ministra zemědělství: Vyjednejte odložení Nařízení EU proti odlesňování

11. 09. 2024

Tisková zpráva 10. 9. 2024 – Zástupci zemědělců, potravinářů a obchodníků na jednání vyzvali ministra zemědělství Marka Výborného, aby se Česká republika postavila do čela zemí, které žádají odklad zavedení Nařízení o odlesňování do praxe. Firmy by měly nová pravidla plnit už za tři a půl měsíce, ale stále není k dispozici slibovaný IT systém ani přesná implementační pravidla.

Jednání s ministrem Výborným se účastnilo vedení Agrární komory České republiky, Potravinářské komory a Svazu obchodu a cestovního ruchu. Za zemědělce se účastnili také zástupci Asociace soukromého zemědělství, PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců a Zemědělského svazu.

„Pana ministra jsme informovali o problémech, které nám vznikají v situaci, kdy máme plnit povinnosti, ale nemáme k tomu slíbené nástroje. V praxi to znamená, že zemědělec bude muset nově doložit elektronickým certifikátem EU u každého kusu skotu údaje o místě chovu, původu krmiv a další. Tato data od něj následně budou chtít potravináři, od nichž je zase budou požadovat obchodníci, aby novým pravidlům vyhověli. Zpoždění přípravy celého systému, které nastalo na evropské úrovni, tak odnesou naši producenti. Připomněli jsme také, že v ČR ani v EU zemědělská produkce k významnému odlesňování nepřispívá, naopak lesní plochy rostou,“ říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

„Potravinářské podniky chtějí podnikat odpovědně a ekologicky. Odlesňování však není český problém, ale týká se rozvojových zemí, kde se kácí lesy a místo toho se pěstují zemědělské plodiny. Česká vláda by měla proto zajistit, aby nové požadavky byly realistické a aby nedošlo k narušení potravinových dodávek či ke ztrátě konkurenceschopnosti českých, potažmo evropských podniků. Vzhledem k neúměrným nákladům na implementaci nařízení, zejména administrativním povinnostem, je nutné hledat řešení, která minimalizují dopady na podnikatelskou sféru, včetně výrobců potravin,“ říká prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová.

„Celý dodavatelský řetězec je připraven podpořit ochranu světových lesů. Pokud k tomu ale nemáme nástroje, které jsou nutné – například slibovaný celoevropský IT systém pro vytváření certifikátů o tom, že dané potraviny nebyly vyprodukovány na úkor lesů – nemůžeme své povinnosti plnit a platnost nařízení je potřeba odložit. O odklad usiluje i řada dalších členských států, proto jsme požádali pana ministra, aby vytvořil koalici ministrů zemědělství a trval na tom, aby ještě stávající Evropská komise odklad zajistila. Nová pravidla platí od konce letošního prosince, není proto možné čekat, až nastoupí nová Evropská komise,“ vysvětluje prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR Tomáš Prouza.

Zástupci celého zemědělsko-potravinářského řetězce se dohodli, že vzhledem k urgentnosti problému a nutnosti vytvořit širokou koalici členských států osloví se žádostí o podporu také předsedu vlády Petra Fialu.

„Nevládání organizace vnímají úsilí Evropské komise při prosazování opatření proti odlesňování, avšak vyzývají k realistickému přístupu, který umožní podnikům adaptovat se na nové povinnosti. Nebudou-li podnikům poskytnuty odpovídající prostředky a čas, hrozí vážné narušení potravinového řetězce, což může vést k ohrožení dodávek potravin na evropském trhu,“ společně varují představitelé Agrární komory ČR, Potravinářské komory a Svazu obchodu a cestovního ruchu.

Zástupci zemědělců, potravinářů a obchodníků dosavadní spolupráci se státem hodnotí pozitivně.

„Oceňujeme spolupráci s kolegy z Ministerstva zemědělství a Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, kteří všem dotčeným subjektům poskytují maximální součinnost, mají snahu edukovat trh a podpořit proces úspěšného zavedení tohoto nařízení do praxe. Bohužel i oni narážejí na nepřípravenost ze strany Evropské unie a na nereálné termíny implementace,“ dodávají.

Proč je potřeba platnost Nařízení o odlesňování odložit a co požadují čeští zemědělci, potravináři a obchodníci

Hrozby související s prováděním nařízení proti odlesňování

Nevládní organizace upozorňují na závažné hrozby spojené s implementací nařízení o odlesňování, které má vstoupit v účinnost 30. prosince 2024. Toto nařízení se týká klíčových zemědělských komodit, jako je káva, kakao, sója, skot včetně hovězího masa a palmový olej, a zavádí povinnost dokládat jejich produkci a původ bez vlivu na odlesňování. Přestože na většinu dotčených subjektů dopadnou nové požadavky nařízení již od 30. prosince, není dosud k dispozici klíčový prvek umožňující dostát všem předepsaným povinnostem, kterým je příslušný IT systém Evropské komise.

Klíčové problémy a důsledky pro podniky

Evropská komise nebyla schopna dokončit IT systém potřebný k vytváření certifikátů o provedení náležité péče, a proto hrozí kritické problémy v potravinových dodávkách. Podnikatelé nebudou schopni splnit své povinnosti, což může vést k významnému narušení dodávek a obchodních vztahů nejen v České republice, ale napříč celou Evropskou unií.

Zároveň, pokud nebudou certifikáty dodány včas, podniky čelí riziku vysokých pokut, což by mohlo ohrozit jejich existenci. Zpoždění při přípravě IT systému Evropské komise také nedovoluje podnikům přizpůsobit své systémy a infrastrukturu včas, což ohrožuje celý řetězec zemědělsko-potravinářského průmyslu.

Požadavky nevládních organizací na českou vládu

1. Odklad účinnosti nařízení o 2 roky – Nevládní organizace požadují, aby Česká republika, prostřednictvím ministra zemědělství, iniciovala jednání na úrovni EU o odkladu účinnosti nařízení až do 31. prosince 2026. Tento časový odklad je nezbytný k tomu, aby Evropská komise dokončila svůj IT systém a podnikatelské subjekty měly dostatečný čas na adaptaci svých systémů.
2. Zařazení České republiky mezi země s nízkým rizikem odlesňování – Nevládní organizace požadují, aby Evropská komise co nejdříve oficiálně zařadila Českou republiku mezi země s nízkým rizikem odlesňování. To by umožnilo českým podnikům využívat zjednodušenou náležitou péči při plnění požadavků EUDR.
3. Podpora malých a středních podniků – Malé a střední podniky potřebují podporu formou školení a IT infrastruktury, aby se mohly napojit na systém Evropské komise.

Kontakt pro média:

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR: Michaela Henčlová, henclova@socr.cz, 777 446 802

Potravinářská komora ČR: Helena Kavanová, kavanova@foodnet.cz, 737 287 024

Agrární komora ČR: Barbora Pánková, tiskove@akcr.cz, 721 306 431